ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 13.4.2021 г.
COM(2021) 183 final

2021/0098 (NLE)

Предложение за

РЕШЕНИЕ НА СЪВЕТА

относно позицията, която трябва да се заеме от името на Европейския съюз в рамките на Съвета по свързаните с търговията аспекти на правата върху интелектуалната собственост на Световната търговска организация

ОБЯСНИТЕЛЕН МЕМОРАНДУМ

1. ПРЕДМЕТ НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО

Настоящото предложение се отнася до решението за установяване на позицията, която трябва да се заеме от името на Съюза в рамките на Съвета по свързаните с търговията аспекти на правата върху интелектуалната собственост на Световната търговска организация („Съвета по ТРИПС“) във връзка с предвиденото приемане на решение относно искането за удължаване на преходния период съгласно член 66, параграф 1 от Споразумението ТРИПС за най-слаборазвитите страни членки.

2. КОНТЕКСТ НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО

2.1. Споразумение за свързаните с търговията аспекти на правата върху интелектуалната собственост

Споразумението за свързаните с търговията аспекти на правата върху интелектуалната собственост („Споразумението ТРИПС“) има за цел, наред с другото, да осигури адекватни стандарти и принципи относно наличието, обхвата и използването на свързаните с търговията права върху интелектуалната собственост, ефективни и подходящи средства за тяхното прилагане и ефективни и бързи процедури за многостранно предотвратяване и уреждане на спорове между правителствата. Споразумението ТРИПС обхваща следните права върху интелектуалната собственост: авторско право и сродните му права, марки, географски означения, включително наименования за произход, промишлен дизайн, патенти, включително закрила на нови сортове растения, дизайни на разположението (топография) на интегралните схеми и неразкрита информация. Споразумението ТРИПС влезе в сила на 1 януари 1995 г.

Европейският съюз е страна по Споразумението ТРИПС[1].

2.2. Съветът по ТРИПС

Съветът по ТРИПС следи за функционирането на Споразумението ТРИПС. На редовните си заседания Съветът по ТРИПС служи като форум за обсъждане на свързаните с търговията аспекти на закрилата и прилагането на правата върху интелектуалната собственост, обхванати от Споразумението ТРИПС. Съветът по ТРИПС действа под общото ръководство на Общия съвет на СТО. Той е отворен за всички членове на СТО и за наблюдателите, одобрени от членовете. Съветът по ТРИПС взема решения с консенсус. Съгласно правило 33 от Процедурния правилник на Съвета по ТРИПС[2], когато дадено решение не може да бъде взето с консенсус в рамките на Съвета по ТРИПС, спорният въпрос се отнася до Общия съвет за вземане на решение. Съгласно член IX от Маракешкото споразумение за създаване на Световната търговска организация („Маракешкото споразумение“) когато Европейският съюз упражнява правото си на глас, той разполага с брой гласове, равен на броя гласове на държавите членки, които са членки на СТО.

---

[1] Решение 94/800/ЕО на Съвета от 22 декември 1994 г. относно сключването от името на Европейската общност, що се отнася до въпроси от нейната компетентност, на споразуменията, постигнати на Уругвайския кръг на многостранните преговори (1986—1994 г.) (ОВ L 336, 23.12.1994 г., стр. 1).

[2] Процедурен правилник за заседанията на Съвета по ТРИПС (28 септември 1995 г.) – IP/C/1.

2.3. Предвиденият акт на Съвета по ТРИПС

На 8—9 юни 2021 г. по време на официалното си заседание Съветът по ТРИПС трябва да приеме решение относно искането за удължаване на преходния период съгласно член 66, параграф 1 от ТРИПС за най-слаборазвитите страни (НСРС) членки, считано от 1 юли 2021 г. („предвидения акт“).

По силата на член 66, параграф 1 от Споразумението ТРИПС НСРС членки бяха освободени от задълженията по ТРИПС, с изключение на членове 3, 4 и 5, от влизането в сила на Маракешкото споразумение на 1 януари 1995 г. за период от десет години. В този член също така се предвижда възможността за допълнително удължаване на този срок при надлежно мотивирано искане от страна на някоя от най-слаборазвитите страни членки. През 2005 г. и 2013 г., вследствие на конкретни искания от страна на някои от НСРС членки, това изключение вече беше удължавано два пъти, като вторият път удължаването беше до 1 юли 2021 г.

На 1 октомври 2020 г. Чад официално представи от името на групата на НСРС искане[3] за удължаване на преходния период. Групата на НСРС поиска удължаване на преходния период „докато членът остава в категорията на най-слаборазвитите страни и за период от дванадесет години от датата на влизане в сила на решение на Общото събрание на ООН за изключване на члена от категорията на най-слаборазвитите страни“.

Предвиденият акт ще бъде обвързващ за страните в съответствие с член 66, параграф 1 от ТРИПС, който гласи следното: „Предвид специалните нужди и изисквания на най-слаборазвитите страни членки, техните икономически, финансови и административни затруднения и необходимостта от приспособяване, за да създадат жизнеспособна технологическа база, от тези страни членки не се изисква да прилагат разпоредбите на това споразумение, с изключение на чл. 3, 4 и 5, за период от 10 години считано от датата на прилагане, както е определена в чл. 65, ал. 1. Съветът по ТРИПС разрешава удължаване на този период при надлежно мотивирана молба, постъпила от най-слаборазвита страна членка.“

3. Позиция, която трябва да се заеме от името на Съюза

В отговор на искането на групата на НСРС членки Комисията препоръчва на Съвета на Европейския съюз да установи позицията на Съюза, както следва: От НСРС членки следва да не се изисква да прилагат разпоредбите на Споразумението ТРИПС, с изключение на членове 3, 4 и 5, за ограничен период от време, който не надвишава 10 години, или до евентуалната дата, на която те престанат да бъдат НСРС, в зависимост от това коя от двете дати е по-ранна.

Удължаването на преходния период без ограничение във времето обаче, както беше предложено от НСРС, не би било в съответствие с целта за постепенно интегриране на НСРС членки, като членове на многостранната търговска система, в международната система за интелектуална собственост въз основа на минималните изисквания, предвидени в Споразумението ТРИПС.

Ако членовете на СТО подкрепят удължаването на преходния период съгласно член 66, параграф 1 от Споразумението ТРИПС без ограничение във времето, Съюзът не следва да възпрепятства постигането на консенсус.

[3] Документ IP/C/W/668 на СТО.

Необходима е определена степен на закрила и прилагане на ПИС и в НСРС членки, тъй като ПИС са катализатор за иновации и важен инструмент за устойчиво развитие. Закрилата и прилагането на ПИС също представляват стимул за притежателите на технологии да насърчават разпространението на знания и да привличат входящи инвестиции за НСРС членки. Определено равнище на закрила и прилагане на ПИС в НСРС членки също така служи като стимул за дружествата от ЕС да предоставят своите нови технологии на НСРС членки, без да се страхуват от кражба на ИС или други злоупотреби. Удължаването на преходния период без ограничение във времето не би насърчило в достатъчна степен усилията на НСРС членки в тази област и би могло да има обратен ефект за тяхната конкурентоспособност в световната търговска система. Удължаване на преходния период за прилагането на Споразумението ТРИПС, с изключение на членове 3, 4 и 5, обаче е оправдано. НСРС членки представляват най-уязвимата част от международната търговска общност, характеризираща се с ограничения, като нисък доход на глава от населението, ниско равнище на човешко развитие и икономически и структурни пречки пред растежа. Пандемията от COVID-19 допълнително увеличи предизвикателствата, пред които са изправени НСРС членки. Поради това НСРС членки трябва да разполагат с политическо пространство и гъвкавост, за да се справят с предизвикателствата пред развитието си и да създадат жизнеспособна технологична база.

Важно е също така да се положат усилия да се гарантира, че промените в законовите и подзаконовите актове и практиките на НСРС членки, направени по време на допълнителния преходен период, не могат да доведат до по-ниска степен на съгласуваност с разпоредбите на Споразумението ТРИПС. Това изискване ще стимулира НСРС членки да прилагат постепенно някои разпоредби на Споразумението ТРИПС и ще предотврати понижаването на равнището на закрила и прилагане на правата върху интелектуалната собственост. Усилията на НСРС членки за прилагане на някои разпоредби на Споразумението ТРИПС ще бъдат взети предвид при вземането на решения относно бенефициерите на техническото и финансово сътрудничество, предвидено в член 67 от Споразумението ТРИПС, за да се улесни прилагането на Споразумението ТРИПС, като се постави акцент върху областите с най-непосредствена полза.

Втората част от искането на НСРС членки, т.е. искането за освобождаване за допълнителен период от дванадесет години от датата, на която най-слаборазвита страна членка престава да принадлежи към категорията на най-слаборазвитите страни, явно излиза извън обхвата на член 66, параграф 1 от Споразумението ТРИПС, тъй като този член се прилага само за удължаването на преходния период за прилагането на някои разпоредби на Споразумението ТРИПС от НСРС членки. Искането би представлявало освобождаване от съответните разпоредби на Споразумението ТРИПС, което не може да бъде решено от Съвета по ТРИПС. Поради това искането за предоставяне на освобождаване за държави, които не са НСРС, като част от решение на Съвета по ТРИПС съгласно член 66, параграф 1 от Споразумението ТРИПС, не може да бъде подкрепено.

Следва да се отбележи, че искането за освобождаване за допълнителен период от дванадесет години от датата, на която най-слаборазвита страна членки престава да принадлежи към категорията на най-слаборазвитите страни, е включено и в съобщението[4] относно плавния преход в полза на държавите, които вече не принадлежат към категорията на НСРС, представено от мисията на Чад от името на

[4] WT/GC/W/807.

групата на НСРС на 17 ноември 2020 г. на Общия съвет, и е в процес на обсъждане в рамките на Общия съвет.

Инициативата е напълно съвместима с политиките на ЕС. Подобни решения са приемани и преди. Европейският съюз подкрепи удължаването на преходния период, договорен от членовете на СТО на 11 юни 2013 г., през който НСРС членки да не бъдат задължени да прилагат Споразумението ТРИПС, с изключение на членове 3, 4 и 5, до 1 юли 2021 г.[5].

НСРС членки също получиха специална дерогация по отношение на прилагането на разпоредбите на Споразумението ТРИПС относно фармацевтичните продукти. Първоначално срокът на това освобождаване трябваше да изтече на 1 януари 2016 г. въз основа на Декларацията от Доха относно Споразумението ТРИПС и общественото здраве, приета на 14 ноември 2001 г. През 2015 г. Бангладеш, от името на групата на НСРС, поиска освобождаване от задълженията по Споразумението ТРИПС по отношение на фармацевтичните продукти за НСРС членки, докато те остават НСРС. ЕС подкрепи това искане на групата на НСРС с оглед на Декларацията от Доха относно Споразумението ТРИПС и общественото здраве и решението на Общия съвет на СТО от 30 август 2003 г. относно прилагането на параграф 6 от Декларацията от Доха. В крайна сметка срокът на освобождаването беше удължен до 1 януари 2033 г. или до датата, на която НСРС членка престане да бъде НСРС, в зависимост от това коя от двете дати е по-ранна.

Позицията на ЕС относно предвидения акт е в пълно съответствие с позицията на ЕС по отношение на прилагането на разпоредбите на Споразумението ТРИПС относно фармацевтичните продукти.

4. ПРОЦЕСУАЛНОПРАВНО ОСНОВАНИЕ

4.1. Принципи

В член 218, параграф 9 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС) се предвижда приемането на решения за установяване на „позициите, които трябва да се заемат от името на Съюза в рамките на орган, създаден със споразумение, когато този орган има за задача да приема актове с правно действие, с изключение на актовете за допълнение или изменение на институционалната рамка на споразумението“.

Понятието „актове с правно действие“ включва актове с правно действие по силата на нормите на международното право, които уреждат съответния орган. То включва и инструменти, които нямат обвързващ характер съгласно международното право, но са „годни да окажат съществено въздействие върху съдържанието на приеманата от законодателя на Съюза нормативна уредба“[6].

4.2. Приложение в конкретния случай

Съветът по ТРИПС е орган, създаден по силата на Маракешкото споразумение и приложение 1В към него относно Споразумението ТРИПС.

Актът, който Съветът по ТРИПС има за задача да приеме, представлява акт с правно действие. Предвиденият акт ще бъде обвързващ съгласно международното право в съответствие с член 66, параграф 1 от Споразумението ТРИПС.

---

[5] Документ IP/C/64 на СТО.

[6] Решение на Съда на Европейския съюз от 7 октомври 2014 г., Германия/Съвет, C-399/12, ECLI:EU:C:2014:2258, т. 61—64.

Предвиденият акт не допълва, нито изменя институционалната рамка на споразумението.

Поради това процесуалноправното основание за предложеното решение е член 218, параграф 9 от ДФЕС.

4.3. Материалноправно основание

4.3.1. Принципи

Материалноправното основание за дадено решение съгласно член 218, параграф 9 от ДФЕС зависи преди всичко от целта и съдържанието на предвидения акт, във връзка с който се заема позиция от името на Съюза. Ако предвиденият акт преследва две цели или се състои от две части и ако едната от целите или частите може да се определи като основна, докато другата е само акцесорна, решението съгласно член 218, параграф 9 от ДФЕС трябва да се основава на едно-единствено материалноправно основание, а именно на изискването от основната или преобладаващата цел или част.

4.3.2. Приложение в конкретния случай

Основната цел и съдържанието на предвидения акт са свързани с общата търговска политика. Поради това материалноправното основание за предложеното решение е член 207, параграф 4 от ДФЕС.

4.4. Заключение

Правното основание за предложеното решение следва да бъде член 207, параграф 4, първа алинея от ДФЕС във връзка с член 218, параграф 9 от ДФЕС.

2021/0098 (NLE)

Предложение за

РЕШЕНИЕ НА СЪВЕТА

относно позицията, която трябва да се заеме от името на Европейския съюз в рамките на Съвета по свързаните с търговията аспекти на правата върху интелектуалната собственост на Световната търговска организация

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 207, параграф 4, първа алинея във връзка с член 218, параграф 9 от него,

като взе предвид предложението на Европейската комисия,

като има предвид, че:

(1) Споразумението за създаване на Световната търговска организация, както и споразуменията в приложения 1, 2 и 3 към посоченото споразумение („Маракешкото споразумение“) бяха сключени от Съюза с Решение 94/800/ЕО на Съвета[1] и влязоха в сила на 1 януари 1995 г.

(2) Съгласно член 66, параграф 1 от Споразумението за свързаните с търговията аспекти на правата върху интелектуалната собственост („Споразумението ТРИПС“), включено в приложение 1В към Маракешкото споразумение, Съветът по свързаните с търговията аспекти на правата върху интелектуалната собственост на Световната търговска организация („Съветът по ТРИПС“) разрешава, при надлежно мотивирано искане от страна на НСРС членка, удължаване на преходния период, през който от НСРС членки не се изисква да прилагат разпоредбите на Споразумението ТРИПС, с изключение на членове 3, 4 и 5.

(3) В съответствие с договореното с решението на Съвета по ТРИПС от 11 юни 2013 г.[2] съществуващият преходен период трябва да изтече на 1 юли 2021 г.

(4) На 1 октомври 2020 г. Чад официално представи от името на групата на НСРС искане[3] за удължаване на преходния период.

(5) По време на официалното си заседание на 8 и 9 юни 2021 г. Съветът по ТРИПС трябва да приеме решение относно искането за удължаване на преходния период съгласно член 66, параграф 1 от Споразумението ТРИПС за НСРС членки („решението на Съвета по ТРИПС“).

(6) Тъй като решението на Съвета по ТРИПС ще има задължителен характер за Съюза, е целесъобразно да се определи позицията, която трябва да се заеме от името на Съюза в рамките на Съвета по ТРИПС.

---

[1] Решение 94/800/ЕО на Съвета от 22 декември 1994 г. относно сключването от името на Европейската общност, що се отнася до въпроси от нейната компетентност, на споразуменията, постигнати на Уругвайския кръг на многостранните преговори (1986—1994 г.) (ОВ L 336, 23.12.1994 г., стр. 1).

[2] IP/C/64.

[3] Документ IP/C/W/668 на СТО.

(7) НСРС членки представляват най-уязвимата част от международната търговска общност и са изправени пред икономически, финансови и административни ограничения. Поради това НСРС членки трябва да разполагат с политическо пространство и гъвкавост, за да се справят с предизвикателствата пред развитието си, и се нуждаят от допълнително време за прилагане на Споразумението ТРИПС.

(8) Определена степен на закрила и прилагане на правата върху интелектуалната собственост (ПИС) е в полза за НСРС членки, тъй като ПИС са катализатор за иновации и важен инструмент за устойчиво развитие. Някои от НСРС членки вече предприеха стъпки за прилагане на Споразумението ТРИПС и трябва да бъдат насърчени да не намаляват съществуващото равнище на закрила и прилагане на ПИС.

(9) Удължаването на преходния период без ограничение във времето, както беше предложено от групата на НСРС, би забавило процеса на постепенно интегриране на НСРС членки, като членове на многостранната търговска система, в международната система за интелектуална собственост въз основа на минималните изисквания, предвидени в Споразумението ТРИПС.

(10) Съответно за НСРС членки е целесъобразно да се удължи преходният период за прилагането на Споразумението ТРИПС, с изключение на членове 3, 4 и 5, за ограничен период от време, който не надвишава десет години.

(11) Ако членовете на Световната търговска организация подкрепят удължаването на преходния период съгласно член 66, параграф 1 от Споразумението ТРИПС за по-дълъг период или без ограничение във времето, Съюзът не следва да възпрепятства постигането на консенсус.

(12) Искането на НСРС за освобождаване за допълнителен период от дванадесет години от датата, на която НСРС членка престава да принадлежи към категорията на НСРС, явно излиза извън обхвата на член 66, параграф 1 от Споразумението ТРИПС, тъй като този член се прилага само за удължаването на преходния период за прилагането на някои разпоредби на Споразумението ТРИПС от НСРС членки. Поради това искането за предоставяне на освобождаване за страни членки, които не са НСРС, като част от решение на Съвета по ТРИПС съгласно член 66, параграф 1 от Споразумението ТРИПС, не следва да бъде подкрепено.

ПРИЕ НАСТОЯЩОТО РЕШЕНИЕ:

Член 1

Позицията, която трябва да се заеме от името на Съюза в рамките на Съвета по свързаните с търговията аспекти на правата върху интелектуалната собственост на Световната търговска организация („Съветът по ТРИПС“) по време на официалното му заседание на 8 и 9 юни 2021 г., е, както следва:

а) От НСРС членки не следва да се изисква да прилагат разпоредбите на Споразумението за свързаните с търговията аспекти на правата върху интелектуалната собственост („Споразумението ТРИПС“), с изключение на членове 3, 4 и 5, за ограничен период от време, който не надвишава десет години, или до евентуалната дата, на която те престанат да бъдат НСРС, в зависимост от това коя от двете дати е по-ранна.

б) Ако членовете на Световната търговска организация подкрепят удължаването на преходния период съгласно член 66, параграф 1 от Споразумението ТРИПС за по-дълъг период или без ограничение във времето, Съюзът не следва да възпрепятства постигането на консенсус.

в) НСРС членки следва да гарантират, че промените в техните законови и подзаконови актове и практики, направени по време на допълнителния преходен период, не водят до по-ниска степен на съгласуваност с разпоредбите на Споразумението ТРИПС. Ако обаче членовете на Световната търговска организация не подкрепят подобно задължение на НСРС членки, Съюзът не следва да възпрепятства постигането на консенсус.

г) Искането на НСРС членки за освобождаване за допълнителен период от дванадесет години от датата, на която НСРС членка престава да принадлежи към категорията на НСРС, не следва да бъде подкрепено, тъй като попада извън обхвата на член 66, параграф 1 от Споразумението ТРИПС.

Член 2

Адресат на настоящото решение е Комисията.

Съставено в Брюксел на […] година.

За Съвета
Председател